

Krajowy
Fundusz
na rzecz Dzieci

ul. Pasteura 5a
02-093 Warszawa
tel.+48 22 848 24 68
NIP: 521-29-66-282
www.fundusz.org
biuro@fundusz.org

Sprawozdanie z realizacji Programu pomocy wybitnie zdolnym za 2015 rok

Pomaganie najczęściej kojarzymy z dzieleniem się. Część tego, czego sami mamy więcej, ofiarowujemy osobom, dla których los był mniej łaskawy. Nam bliższy jest jednak inny sens pomagania – współpraca. Staramy się wspólnie z podopiecznymi robić wszystko, by ich talent mógł się w pełni rozwinąć.

Dane organizacji

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci
Stowarzyszenie o statusie organizacji pożytku publicznego
Siedziba: 02-093 Warszawa, ul. Pasteura 5a
KRS: 0000044710

Skład Zarządu

prof. Konrad Banaszek (Skarbnik)
dr Piotr Borsuk
Marcin Braun
prof. Adam Frączek
Adam Izdebski
dr Wawrzyniec Kofta
prof. M. Katarzyna Kornacka (Wiceprzewodnicząca)
Joanna Kulesza
Maria Mach (Sekretarz, Dyrektor Biura)
prof. Jan Madey (Przewodniczący)
prof. Zbigniew Marciniak (Wiceprzewodniczący)
prof. Krystyna Makowska-Ławrynowicz
prof. Lucjan Pielą
prof. Andrzej Sękowski
prof. Janusz Siedlecki

***Dziękujemy wszystkim naszym współpracownikom i wolontariuszom,
dzięki którym prowadzimy naszą działalność***

***Szczególne podziękowania kierujemy do naszego Partnera Strategicznego
Fundacji PZU***

O Funduszu

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci jest stowarzyszeniem prowadzącym działalność pożytku publicznego w zakresie edukacji, oświaty i wychowania dzieci i młodzieży, opierając się na pracy społecznej członków i zaangażowaniu pracowników naukowych wyższych uczelni. Współpracujemy z uczelniami, instytucjami badawczymi, kulturalnymi i artystycznymi zapewniając bezpłatny udział dzieci i młodzieży w specjalnie dla nich przygotowanych zajęciach wzmacniających rozwój ich uzdolnień, są to m.in. specjalistyczne warsztaty naukowe, staże badawcze, wielodyscyplinarne obozy naukowe i ogólnorozwojowe, warsztaty muzyczne, plastyczne oraz koncerty uczniów szkół muzycznych z całego kraju. Pomagamy finansowo młodym muzykom przy wyjazdach na kursy muzyczne, baletowe, a także przy zakupie instrumentów. Wspieramy różnorodne inicjatywy służące rozwijaniu uzdolnień i pasji dzieci i młodzieży. Inicjujemy dyskusje specjalistów i organizujemy zajęcia dla nauczycieli na temat pracy z uczniem zdolnym, zachęcamy do uwzględnienia szczególnych potrzeb tej grupy uczniów w pracy szkół, uczelni i instytutów badawczych.

Program pomocy wybitnie zdolnym adresowany jest do uczniów o bardzo różnorodnych zainteresowaniach i uzdolnieniach. Co roku przyjmujemy do Programu ponad 500 zdolnych uczniów z całego kraju zajmujących się naukami ścisłymi, przyrodniczymi czy humanistycznymi. Ważnym celem Programu jest wspieranie samodzielnej pracy nad rozwojem zainteresowań i zdobywanie przez uczestników cennych umiejętności i wiedzy. Staramy się rozwijać w młodych ludziach ciekawość i pasję naukowe, stawiamy przed nimi trudne wyzwania, których na co dzień w swoim środowisku są pozbawieni.

Fundusz pomaga zdolnej młodzieży zapewniając całkowicie bezpłatny udział w różnego rodzaju formach aktywności, zależnie od zainteresowań i uzdolnień. Tematykę zajęć staramy się dobierać tak, żeby dotyczyła aktualnych problemów i metod badawczych, zarówno jeśli chodzi o pracę w laboratorium z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu, czy o pracę z tekstem. Najistotniejszym czynnikiem stymulującym rozwój młodzieży zdolnej jest stawianie przed nimi zadań na miarę ich możliwości. Dlatego realizacja naszego Programu nie byłaby możliwa bez zaangażowania pracowników naukowych wyższych uczelni i placówek badawczych. To oni poświęcają swój czas na przygotowanie i przeprowadzenie zajęć, opracowują problemy badawcze. W pracę z naszymi młodymi naukowcami angażują się najlepsi specjaliści w swoich dziedzinach, naukowcy z wieloletnim stażem i dorobkiem naukowym, profesorowie, doktorzy, doktoranci, studenci pierwszych lat studiów. Do grona współpracowników i członków stowarzyszenia co roku dołączają dawni stypendyści. Wielu z nich zostaje naszymi wolontariuszami i pracuje z młodszymi kolegami. Działają na rozmaitych obszarach nauki, techniki, medycyny, literatury czy sztuki. Współpracują z nami pracownicy naukowcy następujących instytucji: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Politechniki Warszawskiej, instytutów Polskiej Akademii Nauk, Centrum Astronomii UMK w Toruniu, Akademii Muzycznej i Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Wszyscy pracownicy naukowcy współpracujący z Funduszem nie pobierają wynagrodzenia za prowadzenie zajęć.

Kwalifikacja do Programu przeprowadzana jest w miesiącach czerwiec – wrzesień każdego roku w oparciu o wyniki pracy, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w 4-stopniowej procedurze z udziałem specjalistów z poszczególnych dziedzin. W kwalifikacji uczestniczą współpracujący z Funduszem pracownicy naukowcy wyższych uczelni i instytutów PAN, artyści oraz dawni uczestnicy Programu. Nominacja do Programu przyznawana jest na okres od 1 października do 30 września każdego roku. Wnioski o objęcie pomocą Funduszu złożyć może każdy: nauczyciel, rodzic, czy sam uczeń. Najczęściej czynią to szkoły. W każdym przypadku zwracamy się do osoby zgłoszonej o własną wypowiedź na temat zainteresowań oraz o przedstawienie wyników pracy. Staramy dowiedzieć się, co sami zgłaszający uważają za najistotniejsze w swojej pracy, co ich interesuje, ciekawi i pasjonuje.

Działalność Funduszu w 2015

Program pomocy wybitnie zdolnym

W roku szkolnym 2014/2015 do Programu zakwalifikowano 529 uczniów, w tym o uzdolnieniach poznawczych 344, muzycznych 139, plastycznych 36 i baletowych 10. Status stypendysty przyznano 111 osobom (w tym 56 po raz pierwszy), podopiecznego 136, kandydata 282 uczniom. W roku szkolnym 2015/2016 do programu przyjęto 542 uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, w tym: 362 o uzdolnieniach poznawczych, 143 o uzdolnieniach muzycznych, 26 o uzdolnieniach plastycznych i 11 o uzdolnieniach baletowych. Pochodzą oni ze wszystkich 16 województw. Do Programu przyjmowani są uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadpodstawowych. 40% mieszka na wsi i w małych miasteczkach, a 59 % poza miastami wojewódzkimi ok. 40% stanowią dziewczęta.

Formy pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach poznawczych

Specjalistyczne warsztaty badawcze

Specjalistyczne warsztaty badawcze są jedną z podstawowych form pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach poznawczych. Ich podstawowym celem jest zapoznanie uczestników z najnowocześniejszym sprzętem laboratoryjnym i metodologią pracy badawczej. Podczas zajęć (w miarę możliwości) stykają się z aktualnymi problemami naukowymi, które są przedmiotem badań w placówce organizującej zajęcia. Kolejnym ważnym elementem warsztatów jest możliwość nawiązania bezpośredniego kontaktu i ewentualnej współpracy z pracownikami naukowymi (często owocem tej współpracy są staże badawcze). Bardzo duże znaczenie dla rozwoju uczestników mają też kontakty z rówieśnikami, możliwość pracy w zespole oraz brak czynników rywalizacji. W trosce o rozwój nie tylko ich uzdolnień naukowych, ale także osobowości i wrażliwości staramy się wzbogacać ich pobyt na warsztatach wyjściem do teatru lub filharmonii.

Fundusz organizuje warsztaty naukowe oddzielnie dla uczniów klas I-II gimnazjów i szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych i III klasy gimnazjum. Warsztaty dla młodszych uczestników Programu mają nieco inny charakter niż zajęcia przygotowywane dla licealistów. Ich zadaniem jest przede wszystkim rozbudzenie i ukierunkowanie zainteresowań młodych przez umożliwienie im zapoznania się z podstawowymi metodami pracy badawczej oraz wskazanie ciekawych zagadnień naukowych w powiązaniu ze zjawiskami życia codziennego. Znaczącą rolę odgrywają też działania integracyjne i ogólnorozwojowe nastawione na wspomaganie harmonijnego rozwoju młodych ludzi. Warsztaty badawcze dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i III klas gimnazjów odbywały się w czołowych placówkach PAN i na wyższych uczelniach. Mają one na celu przygotowanie do pracy badawczej, zapoznanie z najlepszymi ośrodkami badawczymi, nowoczesnymi metodami badań i aparaturą w poszczególnych dziedzinach oraz najciekawszymi problemami badawczymi w danych placówkach naukowych. Warsztaty, z wyjątkiem warsztatów biologicznych i chemicznych, odbywały się w jednej placówce.

➤ **Warsztaty badawcze w Instytucie Fizyki PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 18-23 stycznia 2015 z udziałem 20 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało 2 tutorów – absolwentów programu Funduszu. Uczestnicy pracowali w 8 grupach badawczych nad problemami przedstawionymi przez pracowników Instytutu. Podstawą kwalifikacji na warsztaty było rozwiązanie zadań przygotowanych, wraz z polecaną literaturą, przez opiekunów poszczególnych zespołów. Zakwalifikowani zostali tylko autorzy najlepszych rozwiązań. Uczniowie pracowali samodzielnie z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu laboratoryjnego. Ich praca stanowiła realny wkład w badania prowadzone w Instytucie. Warsztaty zakończyło seminarium podsumowujące, z udziałem opiekunów poszczególnych zadań, podczas którego każdy z zespołów przedstawił krótką prezentację swojej pracy, odpowiadając również na pytania z sali. Uzupełnieniem programu warsztatów była wizyta uczestników w Teatrze Dramatycznym.

➤ **Warsztaty w Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 1-6 lutego 2015 z udziałem 15 uczniów. Opiekę nad nimi sprawował tutor – absolwent programu Funduszu. Podstawą kwalifikacji były zadania przygotowane przez pracowników Centrum. Uczestnicy warsztatów pracowali nad zagadnieniami związanymi z tematyką zadań kwalifikacyjnych – przede wszystkim matematycznym modelowaniem zjawisk przyrodniczych oraz problemami przepływu informacji w sieci. W wyniku udziału w warsztatach trzy osoby zgłosiły chęć odbycia stażu badawczego, podczas którego kontynuowały projekt rozpoczęty w czasie warsztatów. Uzupełnieniem programu warsztatów była wizyta w Teatrze Narodowym.

➤ **Warsztaty chemiczne na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 15-20 lutego 2015 z udziałem 30 uczniów, wybranych na podstawie rozwiązań zadań kwalifikacyjnych. Opiekę nad uczestnikami sprawowało dwoje

tutorów – absolwentów programu Funduszu. Uczestnicy pracowali w 6 grupach nad problemami badawczymi zaproponowanymi przez pracowników różnych zakładów Wydziału Chemii. Dało im to możliwość zapoznania się z aktualnie prowadzonymi na Wydziale badaniami oraz zdobycia doświadczenia w pracy laboratoryjnej, także z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu badawczego. Ponadto w programie znalazły się wykłady dotyczące różnych dziedzin chemii, prowadzone przez pracowników Wydziału. Uzupełnieniem programu była wizyta w Teatrze Współczesnym.

➤ **Warsztaty badawcze na Wydziale Biologii UW i placówkach PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 1-6 marca 2015 z udziałem 32 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało czworo tutorów – absolwentów programu Funduszu. Uczestnicy pracowali w 7 grupach, w różnych placówkach naukowych: na Wydziale Biologii UW (Zakład Genetyki Bakterii, Zakład Hydrobiologii, Zakład Parazytologii), Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej, Instytut Biologii Doświadczalnej PAN, Centrum Onkologii, Instytut Matki i Dziecka. Podczas warsztatów uczestnicy mogli nie tylko zapoznać się z badaniami prowadzonymi w poszczególnych placówkach, ale także samodzielnie przeprowadzić eksperymenty z wykorzystaniem technik laboratoryjnych i nowoczesnego sprzętu badawczego. We wszystkich placówkach mieli też dostęp do bibliotek i komputerowych baz danych oraz możliwość konsultacji z pracownikami naukowymi. Uzupełnieniem programu warsztatów była wizyta w Teatrze Polskim.

➤ **Warsztaty informatyczne w Instytucie Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów, dniach 25 lutego – 1 marca 2015. Wzięło w nich udział 13 uczestników, opiekowała się nimi dwójka absolwentów programu. Podczas warsztatów uczestnicy wysłuchali 8 wykładów poświęconych problematyce struktur danych i algorytmów dynamicznych. Pozostały czas poświęcony był na samodzielną pracę nad zaproponowanymi przez wykładowców problemami. Program warsztatów wzbogacił koncert w Filharmonii Narodowej.

➤ **Warsztaty badawcze na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 8-13 marca 2015 z udziałem 15 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało dwóch tutorów – absolwentów programu Funduszu. Uczestnicy pracowali w 4 grupach tematycznych. Kwalifikacja na warsztaty odbywała się na podstawie zadań zaproponowanych przez opiekunów poszczególnych tematów. Na warsztaty zostali zakwalifikowani tylko autorzy najlepszych rozwiązań.

Podczas warsztatów uczniowie pracowali pod opieką pracowników naukowych samodzielnie planując i wykonując eksperymenty z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu laboratoryjnego. Do ich dyspozycji była również biblioteka Wydziału oraz naukowe bazy danych. Poszczególne zespoły badawcze przedstawiły wyniki swojej pracy w czasie seminarium podsumowującego z udziałem pracowników i dziekana Wydziału Fizyki. Uzupełnieniem programu była wizyta w Filharmonii Narodowej.

➤ **Warsztaty matematyczne dla uczniów szkół podstawowych i kl. 1-2 gimnazjum**

Warsztaty odbyły się w dniach 20-22 marca 2015 z udziałem 19 uczniów oraz 16 opiekunów (rodziców). Od strony merytorycznej przygotował je i prowadził prof. Wojciech Tomalczyk, znakomity nauczyciel i popularyzator matematyki. Podczas zajęć uczniowie mieli możliwość wysłuchania wykładów dotyczących złożonych zagadnień geometrii i algebry. Ponadto, pod okiem wykładowcy, samodzielnie rozwiązywali zadania, pozwalające lepiej zrozumieć prezentowane problemy. Uczestnicy przygotowali także własne wystąpienia. Ponieważ warsztaty adresowane są do grupy najmłodszych uczestników programu, do udziału w nich zapraszamy także opiekunów, dla których prowadzony jest osobny blok zajęć poświęconych pracy z dzieckiem zdolnym. Uzupełnieniem programu była wycieczka po Trójmieście połączona ze zwiedzaniem Akwarium Morskiego w Gdyni.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 12-15 marca 2015 z udziałem 40 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało troje tutorów – absolwentów programu Funduszu. Warsztaty poświęcone były zagadnieniom związanym z geometrią rzutową i przestrzenną. Uczniowie poznali problematykę z punktu widzenia matematyki akademickiej dzięki serii wykładów i ćwiczeń prowadzonych w dwóch grupach w zależności od stopnia zaawansowania. Uzupełnieniem programu była wizyta w Filharmonii Krakowskiej oraz Muzeum Historii Fotografii.

➤ **Warsztaty robotyczne w Centrum Badań Kosmicznych PAN**

Warsztaty odbyły się w dniach 14-17 maja 2015 z udziałem 14 uczniów. Opiekował się nimi tutor – absolwent programu Funduszu. Podczas warsztatów uczestnicy realizowali wspólnie zadanie polegające na budowie robota płaskiego oraz zaprojektowaniu jego układu sterowania. Realizacja zadania przebiegła bardzo sprawnie, podczas pracy uczniowie zdobyli też dużą wiedzę z dziedziny matematyki i fizyki. Uzupełnieniem programu była wizyta w Muzeum Techniki.

➤ **Warsztaty astronomiczne w Centrum Astronomii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu**

Warsztaty odbyły się w dniach 17-22 maja 2015. Opiekował się nimi tutor – absolwent programu Funduszu, obecnie kierownik grudziąckiego Obserwatorium i Planetarium. W warsztatach wzięło udział 12 uczestników. Warsztaty były poświęcone różnym aspektom radioastronomii. Uczestnicy wysłuchali 20 wykładów pracowników Centrum, a także prowadzili samodzielne obserwacje z wykorzystaniem największego w Europie radioteleskopu, którym dysponuje ośrodek w Piwnicach.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematycznym PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 22-25 maja 2015 i wzięło w nich udział 16 uczestników. Opiekował się nimi tutor – absolwent programu Funduszu. Warsztaty poświęcone były elementom teorii miary. Uczniowie poznali problematykę z punktu widzenia matematyki akademickiej dzięki serii wykładów i ćwiczeń prowadzonych w dwóch grupach w zależności od stopnia zaawansowania. Uzupełnieniem programu był koncert w wykonaniu orkiestry *Sinfonia Varsovia*.

➤ **Podsumowanie warsztatów badawczych na Wydziale Fizyki UW**

Podsumowanie odbyło się w dniu 6 czerwca 2015. Wzięło w nim udział 15 uczniów, uczestników marcowych warsztatów badawczych na Wydziale Fizyki UW. Podczas jednodniowego seminarium uczestnicy zaprezentowali wyniki pracy w poszczególnych grupach. Po każdej prezentacji był czas na pytania zadawane zarówno przez uczniów jak i pracowników Wydziału. Ostateczną prezentację wyników pracy poprzedziły kilkudniowe (w zależności od potrzeb) konsultacje uczniów z opiekunami zadań oraz dodatkowe pomiary i eksperymenty, które prowadzone były w tygodniu poprzedzającym prezentację. Seminarium otworzył Dziekan Wydziału Fizyki UW, prof. Andrzej Wysmołek.

➤ **Warsztaty neuronaukowe w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN**

Warsztaty odbyły się w dniach 7-12 czerwca 2015 z udziałem 14 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowały dwie tutorki – absolwentki programu Funduszu. Warsztaty miały charakter interdyscyplinarny – zaproszono na nie biologów, fizyków i informatyków. Wspólnym tematem ich pracy były zjawiska związane z aktywnością mózgu. Uczestnicy programu pracowali w 8 pracowniach Instytutu pod opieką naukowców. Ich praca stanowiła realny wkład w badania prowadzone na co dzień w Instytucie. Uzupełnieniem programu była wizyta w Teatrze Ateneum.

➤ **Warsztaty badawcze w Instytucie Chemii Organicznej PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 29 listopada – 4 grudnia 2015. Wzięło w nich udział 15 uczniów, a opiekował się nimi tutor – absolwent programu Funduszu. Uczniowie pracowali w 10 zespołach badawczych biorąc aktywny udział w pracach każdego z nich. Dzięki temu mieli możliwość doskonalenia swoich umiejętności laboratoryjnych oraz pracy z wysoko wyspecjalizowanym sprzętem. Oprócz tego w programie warsztatów znalazło się też 12 wykładów prezentujących najnowsze osiągnięcia w chemii organicznej oraz przegląd badań prowadzonych w IChO, a także spotkanie z doktorantami Instytutu. Uzupełnieniem programu była wizyta uczestników w Teatrze Wielkim na spektaklu baletowym.

➤ **Warsztaty badawcze w Instytucie Chemii Fizycznej PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 29 listopada – 4 grudnia 2015. Wzięło w nich udział 21 uczniów pod opieką tutorki, absolwentki Funduszu. Uczniowie pracowali w 12 zespołach badawczych biorąc aktywny udział w pracach każdego z nich. Dzięki temu mieli możliwość doskonalenia swoich umiejętności laboratoryjnych oraz pracy z wysoko wyspecjalizowanym sprzętem. Oprócz tego w programie warsztatów znalazły się też wykłady prezentujące najnowsze osiągnięcia w chemii fizycznej oraz przegląd badań prowadzonych w IChF PAN, a uzupełnieniem programu była wizyta uczestników w Teatrze Wielkim na spektaklu baletowym.

➤ **Warsztaty przyrodnicze dla uczniów szkół podstawowych i klas 1-2 gimnazjum**

Warsztaty odbyły się w dniach 25 listopada – 1 grudnia 2015 z udziałem 22 uczestników Programu. Opiekę nad nimi oraz prowadzenie zajęć powierzono absolwentom programu Funduszu. Warsztaty służyły zapoznaniu najmłodszych uczestników programu z podstawami pracy badawczej. Podczas zajęć odtworzony został pełny cykl pracy eksperymentalnej od wprowadzenia teoretycznego, przez przygotowanie i przeprowadzenie eksperymentu, do opracowania wyników i przygotowania prezentacji multimedialnej. Uczestnicy pracowali w niewielkich grupach nad zagadnieniami z dziedziny: biologii, chemii, fizyki, informatyki. Warsztaty zakończyła sesja podsumowująca, podczas której uczestnicy poszczególnych zajęć prezentowali wyniki swojej pracy. Ponadto podczas warsztatów, uczestnicy wysłuchali wykładów, a także mieli możliwość przedstawienia (w formie odczytu) rezultatów własnej pracy. Uczestnicy zwiedzili również wystawę czasową oraz pracownię konserwacji w Muzeum Narodowym.

➤ **Warsztaty astronomiczne w Obserwatorium Astronomicznym UW w Ostrowiku**

Warsztaty odbyły się w dniach 29 listopada – 4 grudnia 2015 dla 12 uczniów. Uczestnikami opiekowało się dwoje absolwentów programu Funduszu. W programie warsztatów znalazły się wykłady pracowników Obserwatorium Astronomicznego UW i Centrum Astronomii PAN, a także obserwacje optyczne – poprzedzone wstępem teoretycznym. Każdy z uczestników wygłosił też krótki referat na temat związany z astronomią lub astrofizyką.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematycznym Uniwersytetu Wrocławskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 3-6 grudnia 2015. Wzięło w nich udział 31 uczestników. Opiekowała się nimi dwójka absolwentów programu Funduszu. Warsztaty poświęcone były zagadnieniom tzw. Spacerów losowych. Uczniowie poznali wiele zagadnień z zakresu matematyki akademickiej dzięki serii wykładów i ćwiczeń prowadzonych w dwóch grupach w zależności od stopnia zaawansowania. Uzupełnieniem programu był koncert symfoniczny w Narodowym Forum Muzyki.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematycznym PAN**

Warsztaty odbyły się w dniach 11-14 grudnia 2015. Uczestniczyło w nich 16 uczniów kl. 3 gimnazjum. Uczestnikami opiekowała się dwójka tutorów – absolwentów programu. Zajęcia dotyczyły wybranych zagadnień z teorii liczb i kryptografii. Były prowadzone przez pracowników Instytutu Matematycznego PAN oraz Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki UW w formie wykładów i ćwiczeń. Tematyka zajęć dotyczyła matematyki akademickiej, nie związanej z programem szkolnym. Przed zajęciami każdy z uczestników zapoznał się ze skryptem wprowadzającym w poruszane na warsztatach zagadnienia. Ponadto uczestnicy warsztatów zwiedzili z przewodnikiem galerię stałe Muzeum Narodowego w Warszawie.

Seminaria i Spotkania humanistyczne

Seminaria humanistyczne służą zapoznaniu uczestników Programu z najnowszymi osiągnięciami w zakresie historii, historii sztuki, językoznawstwa, teorii literatury czy kulturoznawstwa. Zajęcia w formie wykładów i konwersatoriów, są prowadzone przez wybitnych przedstawicieli polskiej humanistyki. Uzpełnieniem programu seminariów są wizyty w muzeach, teatrach, pokazy filmów i spektakli oraz dyskusje w gronie uczestników.

➤ **Seminaria Humanistyczne w Warszawie**

Seminaria odbyły się w dniach 6-8 marca 2015 z udziałem 27 uczniów, opiekę nad nimi sprawowało dwoje tutorów – absolwentów programu Funduszu. Uczestnicy seminariów pracowali w dwóch grupach tematycznych, jednej: poświęconej historii antycznej oraz drugiej: skupionej na zagadnieniach związanych z historią sztuki. Zajęcia prowadzone były na Wydziale *Artes Liberales* UW, a także w Muzeum Narodowym w Warszawie. Oprócz pracy w grupach nad wybranymi zagadnieniami, uczniowie zobaczyli też z przewodnikiem Muzeum Plakatu w Wilanowie i spektakl „Rzeźnia” w Teatrze Ateneum.

➤ **Seminarium Filmowe prof. Krzysztofa Zanussiego**

Seminarium odbyło się w dniach 16-18 września 2015. Jak co roku nasi podopieczni byli gośćmi Państwa Zanussich w ich domu w Laskach k. Warszawy. W Seminarium wzięło udział 22 uczestników programu oraz 2 tutorów. W programie seminarium znalazły się m.in. projekcje filmów Krzysztofa Zanussiego połączone z dyskusją, rozmowy z gośćmi ze świata kultury, zaproszonymi przez prof. Zanussiego, a także wizyta w Galerii *Zachęta* oraz Muzeum Sztuki Współczesnej, spektakl w Teatrze Polskim oraz zwiedzanie ośrodka w Laskach.

➤ **Spotkania Humanistyczne w Krakowie i Zakopanem**

Spotkania odbyły się w dniach 21-29 listopada 2015. Wzięło w nich udział 33 uczestników (w tym jedna osoba zdalnie) i 3 opiekunów, dawnych stypendystów. Wykłady i seminaria podczas Spotkań prowadzili pracownicy kilku wydziałów humanistycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Muzeum Tatrzańskie. Tematem wiodącym zajęć było „Czytanie klasyki”. Spotkania rozpoczęły się w Zakopanem (21-25.11), gdzie uczestnicy mogli zapoznać się miejscami najważniejszymi dla polskiej kultury (Willa Koliba, Willa Atma, Willa Oksza, Willa pod Jedłami, Galeria Władysława Hasióra) oraz twórczością Teatru Witkacego (spektakle: „Ok-sza!” i „Tuum est” oraz rejestracje spektakli „Sonata B.” i „Na przełęczy”). Ponadto odbyło się seminarium poświęcone tryptykowi Stanisława Wyspiańskiego („Wesele”, „Akropolis”, „Wyzwolenie”) oraz dyskusje w gronie uczestników, poświęcone w znacznej części omówieniu spektakli. Od 25 do 29.11 Spotkania odbywały się w Krakowie. Tradycyjnie znaczna część zajęć była poświęcona teatrowi. Uczestnicy Spotkań obejrzeni w Narodowym Starym Teatrze spektakle „Hamlet” oraz „Nie-Boska komedia. Wszystko powiem Bogu”, a także tryptyk „Wędrowanie” („Wesele”, „Wyzwolenie”, „Akropolis”) w Teatrze STU. W programie znalazły się wykłady i konwersatoria z zakresu szeroko rozumianej humanistyki – historii, literaturoznawstwa, filozofii, historii sztuki, teatrologii. Ponadto uczestnicy Spotkań odwiedzili mieszkanie Czesława Miłosza, gdzie spotkali się z asystentką poety Agnieszką Kosińską,

wystawę *Szuflada* w Kamienicy Szotańskich poświęconą Wisławie Szymborskiej. Po wystawie uczestników oprowadzał asystent noblistki dr hab. Michał Rusinek. W programie znalazło się też zwiedzanie z historykiem sztuki wystawy monograficznej Galerii Sztuki Polskiej XX wieku w Muzeum Narodowym, galerii w Kamienicy Erazma Ciołka oraz CRICOTEKI.

Wielodyscyplinarne obozy naukowe i ogólnorozwojowe

Wielodyscyplinarne obozy naukowe są najstarszym elementem Programu. Ich podstawową ideą jest umożliwienie młodym ludziom, nie tylko doskonalenia umiejętności i pogłębiania wiedzy w interesujących ich dziedzinach, ale także wzbudzenie szerszych zainteresowań nauką, sztuką i życiem społecznym. Staramy się podczas obozów stworzyć uczestnikom warunki do integracji (w tym z uczestnikami o uzdolnieniach artystycznych) i rozwoju umiejętności społecznych. W przypadku obozów wakacyjnych znaczącą rolę odgrywają też zajęcia poświęcone zapoznaniu uczestników z historią i walorami miejsca, w którym odbywają się zajęcia.

➤ Wielodyscyplinarny obóz naukowy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i kl. 3 gimnazjów

Odbył się w dniach 23 kwietnia – 3 maja 2015. w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym *Exploris* w Serocku. Wzięło w nim udział 83 uczestników z całej Polski. Zajęcia z różnych dziedzin wiedzy prowadzone były przez pracowników uczelni i placówek naukowo-badawczych, głównie Uniwersytetu Warszawskiego i instytutów Polskiej Akademii Nauk oraz Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu. Funkcję tutorów pełnili dawni stypendyści Funduszu, obecnie studiujący lub pracujący naukowo.

Codziennie odbywało się równoległe 10–11 specjalistycznych warsztatów, do wyboru: astronomiczne, biologiczne, chemiczne, fizyczne, geograficzne, historyczne, informatyczne, interdyscyplinarne, literaturoznawcze i matematyczne oraz zajęcia ogólnorozwojowe w 7 cyklach: *cogito ergo sum*, *łagodzimy obyczaje*, *Wieża Babel*, *sztuka pracy naukowej*, *natura*, *kultura*. Uczestnicy rozwijali zarówno umiejętność pracy w grupie, jak i pracy indywidualnej, realizując tematy badawcze zaproponowane przez zaproszonych naukowców. Każdego dnia uczestnicy mieli też do wyboru 3 wykłady (jeden z nauk przyrodniczych, jeden z matematycznych, jeden z nauk humanistycznych). Wykłady prowadzili wybitni specjaliści z poszczególnych dziedzin (w tym laureaci nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej). Wieczorem odbywały się spotkania z wybitnymi naukowcami i ludźmi kultury. Po spotkaniach uczestnicy mieli jeszcze możliwość prezentowania wyników własnej pracy w formie 10-minutowych odczytów. Ważnym elementem obozu były też obowiązkowe codzienne zajęcia rekreacyjne prowadzone przez studentów i absolwentów AWF w Warszawie. Do dyspozycji uczestników przygotowano 2 pracownie komputerowe oraz bibliotekę zawierającą interesujące książki i czasopisma z różnych dziedzin.

➤ **Wielodyscyplinarny obóz ogólnorozwojowy dla uczniów kl. 1-2 gimnazjów i szkół podstawowych**

Odbył się w dniach 25 kwietnia – 2 maja 2015. w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym Exploris w Serocku, wzięło w nim udział 36 uczestników z całej Polski. Dla młodszych uczniów odbywały się codziennie wykłady na temat problemów z różnych dziedzin wiedzy, a po nich konsultacje i 3-4 równoległe warsztaty, czyli praca nad problemami zaproponowanymi przez prowadzących z następujących dziedzin: astronomia, biologia, chemia, fizyka, historia, informatyka i matematyka. Ponadto odbywały się zajęcia ogólnorozwojowe w trzech równoległych cyklach: świat realny/świat wirtualny, cogito ergo sum, działanie w sztuce. Osobnym cyklem zajęć były obowiązkowe zajęcia sportowo-rekreacyjne. Wieczorami odbywały się odczyty uczestników, obserwacje astronomiczne, spektakl teatralny, projekcje filmów. Do dyspozycji uczestników przygotowano pracownię komputerową oraz bibliotekę zawierającą interesujące książki i czasopisma z różnych dziedzin.

➤ **Wakacyjny obóz historyczno – matematyczno – przyrodniczy w Pasterce**

Obóz odbył się w dniach 18.07-1.08.2015 w Pasterce na terenie Parku Narodowego Gór Stołowych. Wzięło w nim udział 15 uczestników programu, którzy pracowali w 3 pięcioosobowych grupach nad problemami z dziedziny matematyki (funkcje tworzące), historii (nauki pomocnicze i genealogia) oraz biologii (biologia molekularna). Zajęcia odbywały się pod opieką tutorów. Integralną częścią obozu była też prezentacja (w postaci 20 min. odczytów) własnej pracy uczestników. Każdorazowo wystąpienia były konsultowane przez tutorów, a następnie ocenianie w gronie tutorów i uczestników. Program obozu uzupełniały wycieczki terenowe, do atrakcyjnych przyrodniczo i historycznie miejscowości w Górach Stołowych. Należy podkreślić, że taka organizacja zajęć (wypracowana na podstawie wieloletnich doświadczeń) bardzo sprzyja indywidualnej opiece i nawiązaniu bliskich kontaktów z prowadzącymi, a także rozwija umiejętność współpracy w grupie i zdolności interpersonalne uczestników.

➤ **Wakacyjne Spotkania Wielodyscyplinarne *Rzeczpospolita mniej znana***

W każde wakacje Fundusz organizuje Spotkania uczestników Programu – pod nazwą *Rzeczpospolita mniej znana*. Spotkania mają służyć przede wszystkim stworzeniu warunków do pracy i rozwoju zainteresowań, co roku odbywają się w innym ciekawym miejscu. Tegoroczne Spotkania odbyły się w dniach 1-15 lipca 2015 w Miliczu. Wzięło w nich udział 53 uczniów (1 osoba zdalnie), w tym 33 plastyków, 15 uczniów o uzdolnieniach poznawczych i 5 muzyków. W programie oprócz zajęć warsztatowych dla plastyków – warsztaty dotyczące akwareli i mozaiki bizantyjskiej a także warsztaty z iluminacji (litera iluminowana, inicjał) - znalazły się również specjalistyczne warsztaty matematyczne, historyczne, literaturoznawcze oraz zajęcia ogólnorozwojowe: warsztaty z kaligrafii, warsztaty filmowe, filozoficzne i teatralne.

Program uzupełniły wycieczki historyczno-krajoznawcze: „Rezydencje wiejskie południowej Wielkopolski” oraz „Klasztory i dwory południowej Wielkopolski” oraz wycieczka przyrodnicza do Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”. Ponadto uczestnicy spotkań o uzdolnieniach muzycznych mieli okazję wystąpić na dwóch publicznych koncertach: w Kościele p.w. św. Andrzeja Boboli oraz w Pałacu Maltzanów, gdzie zaprezentowali prawykonania rekonstrukcji utworów muzycznych

z biblioteki Maltzanów w Miliczu. Podsumowaniem pleneru była wystawa malarstwa i rysunku uczestników warsztatów plastycznych, która została zaprezentowana w galerii Ośrodka Kultury w Miliczu. Kierownikiem artystycznym pleneru był prof. Marian Stępak z Wydziału Sztuk Pięknych UMK. Zajęcia warsztatowe prowadzone były przez absolwentów programu Funduszu.

➤ **Szkoła letnia – *Collegium Invisibile***

Collegium Invisibile i Fundusz organizują wspólnie wakacyjne warsztaty dla młodych pasjonatów nauki pod nazwą *Szkoła Letnia*. Szkoła letnia jest obozem naukowym przeznaczonym dla maturzystów kończących udział w programie Funduszu. W tym roku wzięło w niej udział 11 maturzystów. Pracowali oni pod indywidualną opieką tutorów, studentów *Collegium Invisibile*, nad wybranym przez siebie zagadnieniem z dziedziny humanistyki (literaturoznawstwa, prawoznawstwa, historii i filozofii). Ponadto uczestnicy (również pod opieką tutorów) przygotowywali i wygłaszali referaty dotyczące prowadzonej przez nich samodzielnie pracy badawczej.

Staże badawcze

W trakcie warsztatów nawiązywane są kontakty, których owocem jest współpraca niektórych uczestników z placówkami badawczymi w formie staży badawczych. Staże są dla uczestników Programu szansą na prowadzenie samodzielnych badań, pod opieką naukową pracownika instytucji badawczej. Staż może się odbywać jako kontynuacja pracy nad tematem z warsztatów lub włączenie się do pracy badawczej placówki nad innym tematem, czy podjęcie samodzielnie postawionego tematu badawczego pod opieką poznanych podczas warsztatów pracowników nauki. Staże trwają od 2 do 4 tygodni, głównie w czasie wakacji od czerwca do września. Zdobyte doświadczenia umożliwiają pełne włączenie się ich uczestników do pracy badawczej na uczelniach czy w instytutach PAN już w czasie studiów. Często efektem stażu jest zgłoszenie do Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej, a także publikacje w czasopismach popularnonaukowych i stricte naukowych.

Staże badawcze mogą się odbywać jako kontynuacja pracy nad tematem z warsztatów lub podjęcie samodzielnego tematu badawczego pod opieką pracowników naukowych. Staże trwają od 2 do 4 tygodni. W 2015 roku przeprowadzono 73 indywidualne staże w 21 placówkach badawczych:

1. Centrum Nowych Technologii UW – 10 staży
2. Instytut Chemii Fizycznej PAN – 9 staży
3. Instytut Chemii Organicznej PAN – 3 staże
4. Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW – 5 staży
5. Instytut Fizyki Molekularnej PAN – 9 staży
6. Instytut Fizyki PAN – 1 staż
7. Wydział Fizyki UW – 2 staże
8. Instytut Biochemii i Biofizyki PAN – 2 staże

9. Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej – 1 staż
10. Wydział Chemii UW – 9 staży
11. Wydział Chemiczny Politechniki Rzeszowskiej – 7 staży
12. Instytut Biologii Doświadczalnej PAN im. M. Nenckiego – 2 staże
13. Uniwersytet Śląski Katedra Geochemii i Katedra Geografii Fizycznej – 2 staże
14. Zakład Genetyki Bakterii Instytut Mikrobiologii Wydział Biologii UW – 2 staże
15. Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego – 1 staż
16. Centrum Astronomii w Piwnicach – 1 staż
17. Instytut Fizyki Jądrowej PAN w Krakowie – 1 staż
18. Centrum Badań Kosmicznych PAN – 2 staże
19. Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie – 2 staże
20. Instytut Badań Literackich PAN – 1 staż
21. Instytut Sztuki PAN – 1 staż

Formy pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach muzycznych

Koncerty

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci organizuje koncerty z udziałem uczestników Programu – uczniów szkół muzycznych z całego kraju. Publiczne występy służą nie tylko promocji młodych talentów, ale przede wszystkim są niezbędne w kształceniu muzyków i w zdobywaniu przez nich sprawności estradowej. Są istotą i celem aktywności każdego muzyka, stanowią także sprawdzian przed udziałem w konkursach. Koncerty organizowane są przy niewielkich nakładach finansowych ze strony Funduszu dzięki zrozumieniu i życzliwości dysponentów sal koncertowych, akompaniatorów oraz właścicieli i pracowników drukarni. Na wszystkie koncerty Funduszu, poza odbywającymi się w Zamku Królewskim w Warszawie oraz w Łazienkach Królewskich, wstęp jest wolny. Zamek i Łazienki sprzedają bilety wstępu, z czego dochód przeznaczają na pokrycie własnych kosztów.

W 2015 Fundusz zorganizował 16 koncertów w Zamku Królewskim, Mazowieckim Instytucie Kultury i Łazienkach Królewskich. Oprócz tego nasi młodzi muzycy zagrali m. in. podczas: uroczystości wręczenia nagród Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w Zamku Królewskim, Świątecznego Spotkania z Paniami Ambasador w Pałacu Prezydenckim, Gali Pro Publico Bono w Krakowie, Międzynarodowej Konferencji Fizyki Półprzewodników w Jaszowcu, Warsaw International Medical Congress, Forum Nowej Edukacji, ceremonii wręczenia nagród EUCYS, Inauguracji Roku na Wydziale Polonistyki UW, uroczystości zakończenia Olimpiady Biologicznej. Podczas Warsztatów Muzycznych Funduszu w Lusławicach odbyły się dwa koncerty: absolwentów oraz muzyki kameralnej. Podczas pleneru w Miliczu odbyły się dwa koncerty w wykonaniu uczestników Spotkań: *Muzyka Dawnego Milicza* w Sali Balowej Pałacu Maltzanów oraz koncert w Kościele pw. Św. Andrzeja Boboli.

Warsztaty muzyczne

Warsztaty muzyczne są jedna z najstarszych form pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach artystycznych. Pozwalają one uzdolnionym muzykom odbywać indywidualne lekcje pod okiem znakomych pedagogów, pracowników akademii muzycznych. Tegoroczne warsztaty odbyły się w dniach 7-21 lutego 2015 w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Luśławicach. Wzięło w nich udział 35 uczniów o uzdolnieniach muzycznych oraz 5 – o uzdolnieniach plastycznych. Warsztaty poświęcone były przede wszystkim muzyce kameralnej. Uczniowie pracowali w kilkunastu zespołach nad programem zaproponowanym przez pedagogów. W programie przewidziano także lekcje indywidualne, prowadzone przez wybitnych instrumentalistów – absolwentów programu Funduszu oraz profesorów wyższych uczelni muzycznych (Uniwersytetu Muzycznego Fr. Chopina w Warszawie, Akademii Muzycznej w Katowicach, Akademii Muzycznej w Gdańsku). Ważnym elementem programu warsztatów była szeroka gama zajęć ogólnorozwojowych: warsztaty filozoficzne, plastyczne, taneczne, wykłady z historii i teorii muzyki oraz historii i historii sztuki, a także wycieczki do najciekawszych historycznie i krajobrazowo miejsc wschodniej Małopolski. Uczestnicy mogli też zobaczyć spektakl „Trylogia” w reż. Jana Klaty w Narodowym Starym Teatrze w Krakowie. Podczas warsztatów odbyły się dwa otwarte koncerty. Na inaugurację, 8 lutego – koncert absolwentów programu, podczas którego wystąpili muzycy, którzy zdobyli już renomę na polskich i światowych estradach, a którzy w młodości uczestniczyli w warsztatach muzycznych Funduszu. Drugi koncert – podsumowujący warsztaty, pozwolił zaprezentować utwory kameralne w wykonaniu najlepszych spośród zespołów pracujących na warsztatach. Obu koncertom towarzyszyły wystawy prac plastycznych uczestników warsztatów. Należy podkreślić wysoką frekwencję podczas obu koncertów – ok. 400 os. podczas koncertu absolwentów, ok. 600 podczas koncertu finałowego. Koncert finałowy zaszczylił swoją obecnością Profesor Krzysztof Penderecki.

Formy pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach plastycznych

Wystawy prac uczestników programu, konsultacje plastyczne

Przygotowano wystawę malarstwa i rysunku uczestników programu Funduszu. Wystawa była prezentowana w Galerii Abakus w Stołecznym Centrum Edukacji Kulturalnej w dniach 12 marca - 12 kwietnia 2015. Prezentowano na niej malarstwo i rysunek 38 uczniów z całej Polski. Wystawa spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem licznych widzów. Wystawę poprzedziły konsultacje, które odbyły się w dniach 24-25 stycznia z udziałem profesorów i studentów Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (dawnych uczestników programu) oraz Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu, podczas których dokonano wstępnej selekcji prac. Dla starszych uczestników programu (powyżej 16 roku życia) konsultacje wzbogacone były o wizytę w Galerii Zachęta i Centrum Sztuki Współczesnej oraz warsztaty poświęcone analizie widzianych wystaw. Następnego dnia uczestnicy mieli możliwość zwiedzania wybranych galerii Muzeum Narodowego z historykiem sztuki.

Plener malarski

Zajęcia malarstwa i rysunku są częścią odbywających się co roku *Wakacyjnych Spotkań Wielodyscyplinarnych Rzeczpospolita mniej znana*. Warsztaty plastyczne prowadzone są przez pedagogów z wyższych uczelni. Plastycy mają możliwość pracy w plenerze (materiałów dostarcza Fundusz), a także skorzystania z konsultacji plastycznych oraz udziału w specjalistycznych wykładach i zajęciach ogólnorozwojowych. Tegoroczny plener malarski odbył się w Miliczu w dniach 1-15 sierpnia 2015. Uczestniczyło w nich 33 artystów. Tematem wiodącym zajęć plastycznych była: *Linia*. Stałą opiekę nad artystami sprawowali: prof. Marian Stępak z Wydział Sztuk Pięknych UMK oraz absolwenci programu Funduszu.

Pozostałe przedsięwzięcia Funduszu

Wielodyscyplinarne spotkanie stypendystów otrzymujących nominacje

Spotkanie odbyło się w dniach 24-26 października 2015. Na spotkanie zostało zaproszonych 50 stypendystów z całej Polski (25 o uzdolnieniach poznawczych, 14 – muzycznych, 6 – plastycznych i 5 baletowych), którzy zostali zakwalifikowani do grona stypendystów po raz pierwszy, wraz z nauczycielem lub jednym z rodziców przyjechało 44 uczestników i 28 opiekunów). 10 dawnych stypendystów pełniło podczas spotkania funkcję tutorów.

Podczas 3-dniowego spotkania uczniowie mieli możliwość poznania współpracujących z Funduszem wydziałów Uniwersytetu Warszawskiego, oraz Uniwersytetu Muzycznego, w których odbyły się, zorganizowane specjalnie dla nich specjalistyczne wykłady i ćwiczenia. Zorganizowano też specjalne zajęcia dla nauczycieli i rodziców. Ponadto uczestnicy spotkania zwiedzili wystawy stałe w Muzeum Narodowym i obejrzelili spektakle teatralne (do wyboru: „Fredraszki” w Teatrze Narodowym lub „Trzy siostry” w Teatrze Dramatycznym). W programie zaplanowano też wizytę w Muzeum Historii Żydów Polskich oraz na wystawie czasowej i w warsztatach Centrum Nauki Kopernik. Podczas spotkania odbyła się uroczystość wręczenia nominacji do programu w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego z udziałem władz państwowych oraz członków i współpracowników Funduszu. Uczniowie spotkali się również z dawnymi stypendystami Funduszu, nawiązywali kontakty z rówieśnikami, a także z naukowcami i twórcami.

Stypendia celowe oraz dofinansowanie udziału w kursach i konkursach

Fundusz przyznaje kilka razy w roku stypendia celowe, które służą udzielaniu indywidualnej pomocy uczniom realizującym różnorodne przedsięwzięcia zapewniające rozwój intelektualny i artystyczny. Jest to niezwykle ważna forma pomocy uczestnikom programu, pozwala ona z jednej strony dotrzeć z pomocą finansową do osób najbardziej potrzebujących – o tę formę wsparcia ubiegają się najczęściej osoby z rodzin o niskich dochodach – z drugiej zaś, daje pewność, że pomoc ta zostanie przeznaczona na inwestycje wspierające rozwój młodego człowieka. Stypendia pozwalają uczestnikom Programu o zdolnościach muzycznych

na zakup instrumentów i akcesoriów muzycznych, a uczestnikom o uzdolnieniach poznawczych dają możliwość udziału w konferencjach naukowych w kraju i zagranicą oraz pozwalają na zakup pomocy naukowych. W 2015 przyznano 67 stypendiów celowych uczestnikom Programu pomocy wybitnie zdolnym.

Udział w kursach i konkursach muzycznych jest niezwykle ważny dla młodych, zwłaszcza wybitnie uzdolnionych muzyków. Pozwala on skorzystać z doświadczeń znakomitych pedagogów i solistów o międzynarodowej renomie, a także porównać rezultaty i metody własnej pracy z osiągnięciami rówieśników na całym świecie. Dzięki wsparciu finansowemu w ramach projektu sfinansowano udział 23 uczestników programu w kursach mistrzowskich w kraju i za granicą oraz 8 uczestników programu w konkursach krajowych i zagranicznych.

Polska Edycja Konkursu Prac Młodych Naukowców UE

Finały Polskiej Edycji Konkursu Prac Młodych Naukowców UE – European Union Contest for Young Scientist (EUCYS).

Konkurs jest interdyscyplinarną rywalizacją najlepszych polskich projektów uczniowskich, a Polska bierze w nim udział po raz dwudziesty. Do edycji Konkursu w 2015 roku zgłoszono 59 prac z wielu dziedzin, m.in. biologii, chemii, fizyki, informatyki, matematyki, techniki oraz nauk społecznych. Niektóre badania prowadzono w 2- lub 3-osobowych zespołach zatem Konkurs zgromadził 74 młodych naukowców z całej Polski (7 projektów miało dwoje autorów, 4 – troje; wśród autorów było 38 dziewcząt i 36 chłopców). Wszystkie projekty konkursowe powstały jeszcze przed podjęciem studiów przez ich autorów.

Jury po ocenie wszystkich zgłoszonych prac wyłoniło dwadzieścia najlepszych, prezentowanych osobiście przez autorów podczas dwudniowej sesji plakatowej. Sesja plakatowa stanowiąca Finały Polskiej Edycji Konkursu, odbyła się w dniach 20-22 marca 2015 w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Każdy z jurorów rozmawiał z każdym z autorów prac. Następnie jury, posiłkując się recenzjami specjalistów z poszczególnych dziedzin zdecydowało o przyznaniu trzech równorzędnych pierwszych nagród:

- Dominiki Bakalarz z Opola, Joanny Jurek z Piotrkowa Trybunalskiego, *Origami BioBandage – Multipotencjalny bioimplant oparty na nanowłókninie o powierzchni zmodyfikowanej przez komórki macierzyste*
- Michała Bączyka z Ostrowi Mazowieckiej i Pawła Czyża z Nadarżyna, *Badanie zachowania pojedynczych i sprzężonych oscylatorów typu on-off na przykładzie oscylatora butelkowego*
- Pauliny Drożak z Lublina, *Badanie zależności pomiędzy anomalią temperatury na Ziemi i wybranymi cechami aktywności słonecznej*

Ponadto, Jury nagrodziło sześć innych wyróżniających się prac badawczych.

Trzy równorzędne 2. nagrody w wysokości 4.000 PLN zdobyli:

- Bartosz Ambrożkiewicz (Poznań) za projekt *SMART MIRRORS – Inteligentne lusterka automatycznie kompensujące zmianę pozycji motocyklisty*

- Sara Berent (Gdynia) za projekt *Badanie wpływu działania olejków eterycznych na wybrane mikroorganizmy bakteryjne i grzybowe pod kątem zastosowania jako środki ochrony roślin*
- Hanna Twardowska (Słupsk) za projekt *Rolnicze i energetyczne możliwości zastosowania nawłoci olbrzymiej *Solidago gigantea* Aiton*

Trzy równorzędne 3. nagrody w wysokości 2.000 PLN zdobyli:

- Aleksandra Bloch (Ostrołęka) i Klaudia Krupka (Krasnosielc) za projekt *Badanie postrzegania przestrzeni osobistej w aspekcie klaustrofobii*
- Paweł Piwek (Piaseczna Górka) za projekt *Krzywe przegubowe*
- Michał Ratajczak (Słupsk) za projekt *Kandelka – nowa jakość światła. Projekt własnej lampy LED oraz badanie wpływu barwy światła na odczucia użytkowników.*

Nagrody główne zostały ufundowane przez Fundację PZU. Firma biotechnologiczna AMGEN ufundowała ponadto nagrodę specjalną w wysokości 4.000 PLN za najlepszą pracę z biotechnologii i medycyny, którą zdobyły Dominika Bakalarz i Joanna Jurek.

Jurorzy wyróżnili także cztery projekty za bardzo dobrą prezentację:

- Victoria Allegranza Bulhak Jelska (Warszawa), *Badania synerzy koloidów w miększu pieczywa podczas czerstwienia*
- Dominika Bakalarz (Opole), Joanna Jurek (Piotrków Trybunalski), *Origami BioBandage – Multipotencjalny bioimplant oparty na nanowłókninie o powierzchni zmodyfikowanej przez komórki macierzyste*
- Michał Bączyk (Ostrów Mazowiecka), Paweł Czyż (Nadarzyn), *Badanie zachowania pojedynczych i sprzężonych oscylatorów typu on-off na przykładzie oscylatora butelkowego*
- Paweł Piwek (Piaseczna Górka), *Krzywe przegubowe*

Nagrodę rzeczową za najlepszą prezentację otrzymał Paweł Jaworski z Sobkowa, autor pracy *Obserwacja wybranych zachowań tygryka paskowanego (*Agriope bruennichi*) na terenie miejscowości Chomentów w czasie dwóch kolejnych lat*

Finałiści otrzymali ponadto nagrody książkowe ufundowane przez Wydawnictwo Naukowe PWN.

Zmaganiom konkursowym towarzyszyły warsztaty dla nauczycieli i opiekunów naukowych, koncert w planetarium *Niebo Kopernika* oraz możliwość zwiedzania CNK. Podczas otwartej sesji plakatowej goście CNK mieli okazję zapoznać się z pracami finalistów i porozmawiać z autorami.

Wszyscy zdobywcy I nagród zostali reprezentantami Polski w finałach europejskich EUCYS w Mediolanie. Ponadto, z uwagi na odbywające się jednocześnie targi EXPO, każdy kraj miał możliwość wskazania dodatkowego projektu z dziedziny nauk o ziemi i środowisku. Jako dodatkowy projekt Jury wskazało pracę Sary Berent *Badanie wpływu działania olejków eterycznych na wybrane mikroorganizmy bakteryjne i grzybowe pod kątem zastosowania jako środki ochrony roślin*. We wrześniu w Mediolanie podczas Finałów Międzynarodowych EUCYS wszystkie 4 polskie projekty zostały nagrodzone. Polacy zdobyli I i II spośród nagród głównych oraz cztery nagrody dodatkowe. Żaden inny kraj nie zdobył w tej edycji tak wielu nagród.

Szkoleniowo – integracyjne spotkanie tutorów

Spotkanie odbyło się w dniach 4-6 września 2015 w Serocku k. Warszawy. Celem spotkania była integracja i wymiana doświadczeń między wolontariuszami – dawnymi uczestnikami programu, zaangażowanymi w prowadzenie zajęć, opiekę nad uczestnikami oraz kwalifikację do programu Funduszu. Znaczną część spotkania poświęcono na omówienie problemów związanych z bezpośrednią opieką nad uczestnikami zajęć oraz ze wsparciem działań naukowych (prowadzenie warsztatów, konsultacja odczytów). Omawiano też potrzebę i możliwości wspierania nauczycieli w pracy z uczniami pragnącymi rozwijać swoje zainteresowania i uzdolnienia.

Wyjazdy zagraniczne uczestników Programu Funduszu

Udział w zajęciach poza granicami Polski dał młodym ludziom szansę poznania rówieśników o podobnych zainteresowaniach w Europie i Stanach Zjednoczonych, a także zaprezentowania wyników własnej pracy na forum międzynarodowym. W 2015 Fundusz zorganizował cztery wyjazdy zagraniczne dla siedmiu osób:

➤ Międzynarodowe Forum Młodych Naukowców w Londynie (2 osoby)

Jest to spotkanie przeznaczone dla zainteresowanych nauką maturzystów z całego świata. Biorą w nim udział osoby mające znaczne osiągnięcia w olimpiadach, konkursach i pracy naukowej. Podczas spotkania odbywają się wykłady i wizyty w różnorodnych placówkach naukowych oraz prezentacje zainteresowań badawczych poszczególnych uczestników.

➤ Międzynarodowy Obóz Naukowy na Uniwersytecie w Getyndze (2 osoby)

Podczas obozu prowadzone są zajęcia laboratoryjne pod opieką wybitnych niemieckich naukowców, a uczestnicy mają szansę realizowania w międzynarodowym zespole samodzielnego projektu badawczego. Pozwala to nie tylko na zapoznanie się z najnowocześniejszym warsztatem pracy chemika czy fizyka, ale również uczy współpracy w grupie, niezwykle cennej w świecie współczesnej nauki.

➤ Europejski Obóz Kosmiczny w Andoya – Norwegia (2 osoby)

Obóz ma charakter międzynarodowy i organizowany jest w bazie raketowej położonej za kręgiem polarnym. Kilkuosobowe grupy uczestników z różnych krajów wspólnie przygotowują projekt badawczy, którego zwieńczeniem jest wystrzelenie na orbitę niewielkiej rakiety-sondy, skonstruowanej przez uczestników. Obóz przeznaczony jest dla uczniów liceów zainteresowanych przede wszystkim fizyką i astronomią.

➤ Massachusetts Institute of Technology (1 osoba)

Były to warsztaty badawcze w zakresie nauk ścisłych, technicznych i przyrodniczych – **Research Science Institute**, w **Massachusetts Institute of Technology (MIT) w Cambridge (USA)** i w innych uczelniach na obszarze Bostonu. Warsztaty trwają sześć tygodni.

Platforma e-learningowa

Platforma e-learningowa (zbudowana w nieodpłatnym środowisku Moodle) została uruchomiona w celu zwiększenia dostępności oferty edukacyjnej dla uczestników programu Funduszu. Uczestnicy

kursów mogą zdalnie brać udział w zajęciach, dyskutować, pobierać materiały, przesyłać prace domowe i kontaktować się z prowadzącymi w dowolnym czasie i w dowolnym tempie. Z tych samych powodów wielu wolontariuszom Funduszu łatwiej będzie zaangażować się w prowadzenie zajęć, czy konsultacji. Pierwsze, pilotażowe kursy dla uczestników Programu zostały uruchomione w listopadzie i grudniu 2012 roku. W ciągu roku 2015 uruchomiono i przeprowadzono w sumie 11 kursów z różnych dziedzin wiedzy. Dodatkową zaletą tej formy pracy, jest gromadzenie dzięki niej, bazy scenariuszy kursów oraz materiałów dydaktycznych, które będą wykorzystywane w kolejnych latach.

Prowadzący to dawni uczestnicy programu pomocy wybitnie uzdolnionym, z doświadczeniem w prowadzeniu zajęć. Wśród nich są pracownicy naukowcy i studenci. Wszystkie kursy prowadzone były na poziomie akademickim i poruszały dalekie od tematyki szkolnej tematy - zwykle dość szczegółowe, a zawsze - z zakresu problemów najbardziej aktualnych w nauce. Dodatkową zaletą tej formy pracy, jest gromadzenie dzięki niej, bazy scenariuszy kursów oraz materiałów dydaktycznych, które będą wykorzystywane w kolejnych latach.

Prenumerata czasopism

W celu upowszechnienia osiągnięć nauki i poszerzenia zainteresowań uczestników Programu nauką i sztuką Fundusz zapewnia uczestnikom Programu prenumeratę czasopism naukowych i popularno-naukowych oraz dla uczniów o zainteresowaniach humanistycznych o sztuce i literaturze.

- ***Świat Nauki*** dla uczniów III klas gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych zainteresowanych naukami ścisłymi i przyrodniczymi;
- ***Zeszyty Literackie*** dla uczniów o zainteresowaniach humanistycznych;
- ***Deltę*** dla uczniów zainteresowanych naukami ścisłymi;
- ***Twoją Muzę*** dla wszystkich uczestników programu o uzdolnieniach muzycznych oraz dla części o uzdolnieniach baletowych i plastycznych;
- ***Wiedzę i Życie*** dla uczniów szkół podstawowych oraz I i II klas gimnazjów o uzdolnieniach poznawczych oraz dla części uzdolnionych baletowo i plastycznie;
- ***Mówią Wieki*** dla uczniów zainteresowanych historią;

Projekt „Pierwszy tutor”

Program „Pierwszy tutor” adresowany był do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W ramach programu 14 tutorów – studentów *Collegium Invisibile*, zaproponowało podopiecznym Funduszu wybrane tematy badawcze z zakresu humanistyki i nauk medycznych. Współpracę polegającą na systematycznej analizie zagadnienia poprzez lekturę publikacji naukowych, pisanie esejów i rozmowy z tutorami, podjęło 20 podopiecznych Funduszu. W ramach współpracy każdy z podopiecznych miał za zadanie przygotowanie 3 esejów. W pełni ukończyło pracę 14 zespołów. Program zakończył się spotkaniem podsumowującym w dniach 11-13 grudnia w Supraślu z udziałem 7 tutorów i 14 podopiecznych. Spotkanie było okazją do prezentacji wyników pracy poszczególnych zespołów. Oraz wymiany doświadczeń między tutorami i koordynatorem a także prezentacji pracy metodą Portfolio (we współpracy z Wydziałem *Artes Liberales* UW. Spotkanie było pierwotnie planowane na wrzesień, ale zostało przesunięte z uwagi na możliwość osiągnięcia wyższej frekwencji w późniejszym terminie.

Program „Młodzi badacze”

Program ten adresowany był do uczniów o uzdolnieniach poznawczych. Jego celem było umożliwienie tym spośród uczestników programu, którzy prowadzą samodzielną pracę badawczą, zrealizowania lub kontynuowania projektów naukowych. W ramach programu zakupiono podręczniki i sprzęt badawczy, które zostały udostępnione uczniom. Każdy z uczestników programu otrzymał też merytoryczne wsparcie od pracowników naukowych/tutorów. Dzięki programowi powstaną projekty badawcze zgłoszone m.in. na Konkursu Prac Młodych Naukowców UE, Google Science Fair i E(x)plory. Część projektów jest jeszcze w trakcie realizacji.

Promocja Programu pomocy wybitnie zdolnym

Podczas całej realizacji programu prowadzone były działania promocyjne. Miały one dwojaki charakter. Pierwsza część to materiały skierowane do bezpośrednich odbiorców projektu i ich najbliższego otoczenia (rodzice, szkoła) – informacje na programach zajęć, ulotkach i innych wydawnictwach. Z myślą o zwiększeniu dostępności informacji o programie przygotowany został plakat rekrutacyjny, który w wersji elektronicznej można było pobrać ze strony Funduszu. Papierowa wersja plakatu została rozesłana tradycyjną pocztą do ponad 800 szkół w Polsce, przede wszystkim gimnazjów i liceów wiejskich znajdujących się w miastach do 20 tys. mieszkańców.

Drugą formą promocji były informacje skierowane do szerokiego grona odbiorców: materiały dostępne w Internecie – na stronie Funduszu, na profilu w portalu Facebook w reklamach w wyszukiwarce Google, plakaty i programy koncertów oraz wystaw, baner reklamowy (rool up) prezentowany przy okazji udziału w konferencjach i spotkaniach o charakterze publicznym. W tej grupie mieści się też szeroka kampania promocyjna zachęcająca do zgłoszenia do programu, prowadzona głównie drogą elektroniczną – ogłoszenia w Internecie, mailing do wybranych szkół.

Program medyczny „Koalicja dla wcześniaka”

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci jest jednym ze współzałożycieli *Koalicji dla wcześniaka*. Koalicja działa w Polsce od 2012 roku i walczy o sprawy dzieci urodzonych przed czasem. Co 10-te dziecko urodzone w Polsce jest wcześniakiem. Co roku 26 tys. dzieci w Polsce rodzi się przed terminem. Wcześniaki często wchodzą w życie z ciężkim bagażem powikłań, narażone są na długotrwały pobyt w szpitalu i liczne komplikacje zdrowotne. To duża trauma dla ich rodziców na wiele, wiele lat, powód rozpacz i lęku o życie dziecka.

Koalicję dla wcześniaka tworzy 7 podmiotów: Krajowy Konsultant w dziedzinie Neonatologii, Polskie Towarzystwo Neonatologiczne, Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci, Fundacja WHC (Watch Health Care), Fundacja „Zero-Pięć”, Stowarzyszenie „Parasol dla Życia” oraz Szkoła Matek i Ojców „Razem łatwiej”. Patronat medialny nad Koalicją objęły już: Polska Agencja Prasowa oraz TVP INFO

Koalicja dla wcześniaka realizuje postawione sobie cele od 2012 roku. Są to przede wszystkim stworzenie programu kompleksowej opieki zdrowotnej dla wcześniaków w Polsce, ale także edukacja rodziców wcześniaków w zakresie opieki, stymulacji ich rozwoju, rehabilitacji, zapobiegania

zakażeniom i modelu prawidłowego żywienia oraz edukacja przyszłych rodziców w zakresie zapobiegania porodom przedwczesnym. W 2015 roku udało się pozyskać dotację z firmy AbbVie wysokości 50 tys. zł. Dzięki temu został wydany kolejny numer gazety dla rodziców wcześniaków „Mam(y) wcześniaka” oraz kolejna edycja *Pikniku Wcześniaka* w Szpitalu na Karowej (Klinice Neonatologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego). Kolejnym ważnym wydarzeniem, jakie udało się zorganizować w 2015 roku była konferencja z okazji Światowego Dnia Wcześniaka zorganizowana we współpracy z Polskim Towarzystwem Neonatologicznym i przy wsparciu naszych partnerów, a także podświetlenie fasady Pałacu Kultury i Nauki oraz Kliniki Neonatologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego na kolor fioletowy, co miało na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa na problemy związane z wcześniactwem.

Sprawozdanie finansowe

Dochody i wydatki Funduszu w 2015

DOCHODY

		dochody
	Dochody ogółem	2 295 674,72
	w tym:	
1	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	533 186,00
2	Ministerstwo Edukacji Narodowej	265 344,00
3	Fundacja PZU	1 000 000,00
4	Fundacja AMGEN	149 229,63
5	Wpływy od różnych instytucji	111 690,66
6	1% opp	97 044,59
7	Darowizny osób indywidualnych, darowizny rzeczowe, odsetki bankowe	139 179,84

WYDATKI

	Ogółem koszty realizacji programu w roku 2015 wyniosły	2 272 323,05
	w tym między innymi:	
I	Program pomocy wybitnie uzdolnionym	
1	Specjalistyczne warsztaty badawcze	374 585,15
2	Seminaria i Spotkania humanistyczne	80 924,27
3	Wielodyscyplinarne obozy naukowe i ogólnorozwojowe	532 442,96
4	Stáže badawcze	126 088,67
5	Koncerty, Warsztaty muzyczne	170 605,87
6	Wystawy plastyczne	29 180,86
7	Wielodyscyplinarne spotkania stypendystów otrzymujących nominacje	98 057,74
8	Stypendia celowe, dofinansowanie udziału w kursach i konkursach	182 038,02
9	Polska Edycja Konkursu Prac Młodych Naukowców UE	78 454,79

10	Spotkanie tutorów	14 544,13
11	Wyjazdy zagraniczne	89 026,53
12	Platforma	25 015,00
13	Prenumerata czasopism popularno – naukowych i kulturalnych	37 476,05
14	Inne świadczenia na rzecz uczestników programu, Projekt „Młodzi Badacze”, „Pierwszy Tutor” i inne	45 261,86
15	Opracowanie programu, ewaluacja i promocja	45 643,89
II	Program medyczny „Koalicja dla wcześniaka”	72 928,99
III	Koszty organizacji i obsługi realizowanych programów	270 048,27

WOLONTARIAT:

	Wartość nieodpłatnej pracy naukowców i wolontariuszy oraz darowizn w formie różnych świadczeń rzeczowych	307 000,00
--	---	------------

NIEODPŁATNE UŻYCZENIE SAL I POMIESZCZEŃ:

	Szacunkowa wartość użyczenia sal Instytucje, które udostępniły sale: Zamek Królewski, Mazowiecki Instytut Kultury, Łazienki Królewskie, Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Wrocławski, instytuty PAN	293 200,00
--	--	------------